

Loftboden vid Stenhuset

Vi vågar utnämna den till den gångna sommarens kulturella prestation! Det handlar om flytten av loftboden från nuvarande hembygdsgården (på åsen vid kyrkan) till Stenhuset. Det är Gösta Berg, eldsjelen i Hembygdsföreningen, som svarat för bedriften. Skickligt hantverksfolk från flyktingförläggningen har varit till ovärderlig hjälp, men utan Göstas engagemang hade den timrade byggnaden förmodligen stått kvar på åsen. Ekonomiskt stöd har erhållits från kommunen.

Denna loftbod, som har en stor välringklocka vid ena gaveln, är ursprungligen från gamla Östsura, platsen där ortens största industrier numera verkar. Dessa bodar var förr avsedda som visthus-, mjöl- och spannmålsbod. De kunde också fungera som bostäder sommartid för drängar och pigor. I loftboden

finns nu inrett ett unikt gårds-museum, välvilligt skänkt av Hag-Knut Andersson i Olberga.

År 1991 flyttade Hembygdsföreningen Källbacksstugan till Stenhuset, där nu Suras kulturcentrum växer fram. Förhoppningen finns att under 1993 få ner den kvarvarande mangårdsbyggnaden från åsen. Den har sitt ursprung från Skyttorp under Lisjö och innehåller bl a en stor spismur och är därmed betydligt svårare att flytta, men ingen omöjlighet enligt Gösta Berg. Stugan bär på bjälken ovan ingångsdörren det aktningsvärda årtalet 1673.

Den stora salen i denna byggnad skulle kunna bli ett utmärkt kultur- och naturum i samarbete mellan Hembygdsföreningen och Naturskyddsföreningen.

Tom Sävström

Teckning: Leif Blomkvist

Ekvård vid f d Billsbo

Vi är några i Naturskyddsföreningen som på senare tid fört på tal att en vårdinsats borde göras vid f d Billsbo norr om Långsjön. Av byggnaderna till det gamla torpet finns bara jordkällaren kvar. Grunderna berättar var ladugård och mangårdsbyggnaden var uppförda. Den sistnämnda revs i början på 70-talet och åkermarkerna granplanterades tio år tidigare.

I omgivningarna växer här ett antal ekar av varierande ålder och utseende. Det är dessa ekar som vi tillsammans med socknens hembygdsförening ska vårda. Det innebär att träden frihuggs från påträngande barrträd och sly. En ek ska helst stå öppet och solbelyst, vilket gagnar t ex insektslivet i trädet. Vi får också en intressantare örtflora på marken kring varje ek.

Naturstig

I vården ingår också själva gårdstunet som vi ämnar hålla öppet och därmed försöka göra området till ett trevligt utflyktsmål. En naturstig kommer att iordningställas och informationsskylt ska anslås. Markägaren Domänverket, genom förvaltaren Sven Enarson, är positiv till projektet.

Den 31 Jan har vi enligt vårprogrammet ett första arbetsmöte vid f d Billsbo.

Alla intresserade är välkomna att hjälpa till !

Gå en kurs !

Årligen anordnar riksföreningen central utbildning i prioriterade ämnen. Kurserna är öppna för alla medlemmar som är beredda att dela med sig av sina nyvunna kunskaper hemma i kretsen. 1993 arrangeras följande kurser:

Ämne	Datum	Plats
EG:s miljöpolitik	6-7/2	Älvsbyn
EG:s miljöpolitik	6-7/3	Halmst
Miljö och utveck	20-21/3	S-holm
Handla miljövänl	20-21/3	S-holm
Östeuropas miljö	3-4/3	G-borg
Källsortering/ avfallsplaner	3-4/4	G-borg
EG:s miljöpolitik	24-25/4	S-holm
Trafikens miljökostn	24-25/4	S-holm
Ängens skötsel o vård	1-4/7	Vetlanda
Naturvakt	5-7/7	Vetlanda
Stegget före	25-26/9	Mora
Skogsbruk o naturv	2-3/10	Bergslagen
Jordbruk	8-10/10	Vetlanda

Kurserna är avgiftsfria och reseersättning utbetalas.

Anmälan görs till Marianne Svärd Nilsson 364 46, som också har prospekt för varje kurs.

Vintergäster

Vinterfåglarnas tid är för mig från oktober till mitten av april. Löven är borta, luften är klar, och det är lättare än tidigare på säsongen att upptäcka våra vingade vänner. Och redan från slutet av september brukar ju en och annan av dem jag tänker på dyka upp.

Min ambition är att fästa uppmärksamheten på fågelarter, som kan göra vinterutflykterna till upplevelser lite utöver det vanliga. Men då måste man vara lite målinriktad och sedan hoppas på turen. Är det skidföre går det vanligen snabbt att ta sig till "misstänkt intressanta" områden, som avsides stående rönnbestånd, åkermarksholmar, myrkanter, skogsbryn och vattendrag.

Vilka fågelarter är jag då ute efter?

Fåglar i min närhet

Sitter jag vid fönstret och tittar ut på livet runt mitt fågelbord i trädgården, eller gör jag små promenader i parker och villaområden finns faktiskt chansen att stifta bekantskap med t ex gråsiska, snösiska, stjärtmes och stenknäck. Gråsiskan är en årligen återkommande gäst. Stjärtmesarna far ofta mycket snabbt förbi på sina vandringar och kanske lättast kan iakttas i utkanten av våra samhällen.

Snösiskan från höga norden skulle nog bli en av vinterns sensationer. Det är dock inte omöjligt att få uppleva den. Ett tips: leta i gråsiskflockarna i björkarna eller varför inte i närheten av fågelbordet. Stenknäcken utökar tidvis sitt "aktionsområde" norrut från södra Sverige och Mälardalen och observeras då och då i vår Kolbäcksådal. Jag har faktiskt haft förmånen att få erbjuda både snösiska och stenknäck lite av min trädgårds förråd och produkter från Perssons Frö.

Rönnarna

Under åren har jag prickat in var rönnarna står "tätast". En fördel om det skulle bli rönnbärsår, och det har det varit i över fem år nu. 1990 och 1991 hann trastarna (mest björktrast och rödvingetrast) och starar käka upp alla rönnbär innan de celebra gästernas tid var inne. När detta skrives har de flesta trastarna redan passerat, men rönnbären sitter kvar. Nu är jag verkligen nyfiken, kommer jag att få uppleva sidensvans, tallbit eller bändelkorsnabb?

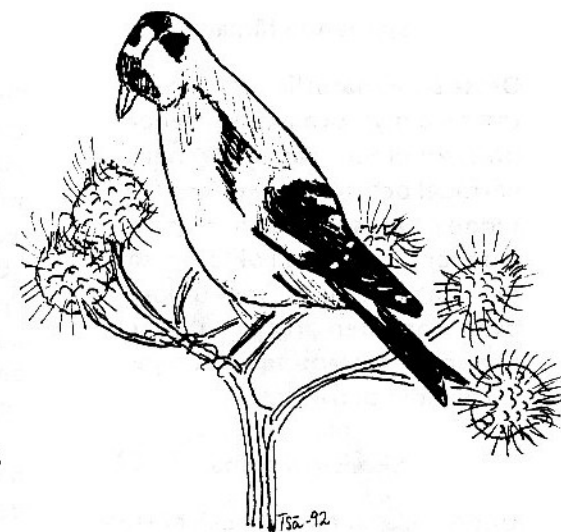
De öppna viddernas fåglar

Kolbäcksån är den åder, som löper genom Ramnäs och Sura socknar. På sidorna utbreder sig nedre Bergslagens och skogsläns höjd-

sträckningar. Finns det då inga öppna vider? Jovisst, våra åker- och betesmarker, som visserligen krympt drastiskt detta århundrade men som fortfarande kan ge möjligheter till exotiska fågelupplevelser. De fågelarter, som bidrar till dessa är för mig de från norr kommande - snösparv, vinterhämling och berglärka. Dessutom vill jag gärna lägga till steglitsen, vars utbredningsnordgräns ligger strax söder om Limes Norrlandicus, men som tidvis gör besök även uppe hos oss. Den besöker med förkärlek kardborrar.

Snösparven uppträder, åtminstone på senvintern, i stora flockar. Jag har räknat till över 200 individer några gånger. Berglärkan kan vara ensam men kan också utgöra ett mindre sällskap. Riktiga flockar är ovanliga. Träffar man på en snösparvflock, bör man studera den ingående, det kan finnas berglärkor i den! Berglärkan besöker föresten ibland fågelbord, men då hoppar den vanligen omkring på marken i periferin.

Vinterhämligen har jag sett i antal från tre stycken upp till ett 30-tal, sällan fler. De brukar ofta hålla sig för sig själva. De äter vinterståndarnas frön längs diken, på ruderatmarker och trädesåkrar. Varför inte leta efter den på våra fabriksområden i Surahammar, Ramnäs eller Virsbo?

Steglitz Teckning: Tom Sävström

Ett tips till; om lantbrukarna sprider dynga, s k naturgödsel, i februari - mars, finns det chans att finna våra nordliga gäster på sådana åkrar. Glöm för all del inte bort stallplaner och gödselstackar! Kolbäcksådalen utgör faktiskt en ledlinje för dessa viddernas fåglar under deras färd mot söder eller norr.

Var har vi vidderna? Jag tänker mig Olberga-trakten, från Ståltorp till Elingbo, Storängen, västra Gnien-området, Turkie ångar söderut, Grindstugan söderut, Muren vid Kolbäcksån norrut, Nordanö åkrar och Felingen. Glöm för all del inte Lisjö-området!

Spanande fåglar

Dessa sitter naturligtvis strategiskt vid myr- och åkerkanter och på åkerholmar. Jag menar här varfågel och hökuggla. Tecknen tydde på att sorkar och möss började röra lite på sig i oktober, så det kanske finns lite mat framöver. Förresten drar sig inte varfågeln för att jaga småtättingar, t o m inom bebyggelse.

Skogsmarkerna

Under hela sommaren och hösten har det varit gott om korsnäbbar. Kanske finns något exemplar av "bändeln" med? Annars tänker jag på de två gånger jag fått uppleva lappmesen. Det har varit i myrkanter. Kanske ljudet från en spelande hökuggla når ens öron. Den ugglan har en sällsynt vackert klingande ljudkomposition.

Vagabonden

Det är arten, som jag aldrig fått uppleva i våra trakter; den smalnäbbade nötkråkan.

Vattendragen

Strömstaren vill vi väl inte missa en vintersäsong? Det är fågeln, som man kan stå hur länge som helst och studera. När den dyker ner efter husmask på botten och sedan tar sig upp och dänger fångsten i isen så djuret ramlar ur "huset" och kan slukas. Sång och flygläte hörs genom det hårdaste forsbrus eller i vinterstorm. Och tänk! Mitt under strömstarens bestyr kanske vi lyfter blicken och hastigt skymtar en lysande blå eller grön "projektil" farande iväg längs med strömmen - kungsfiskaren!

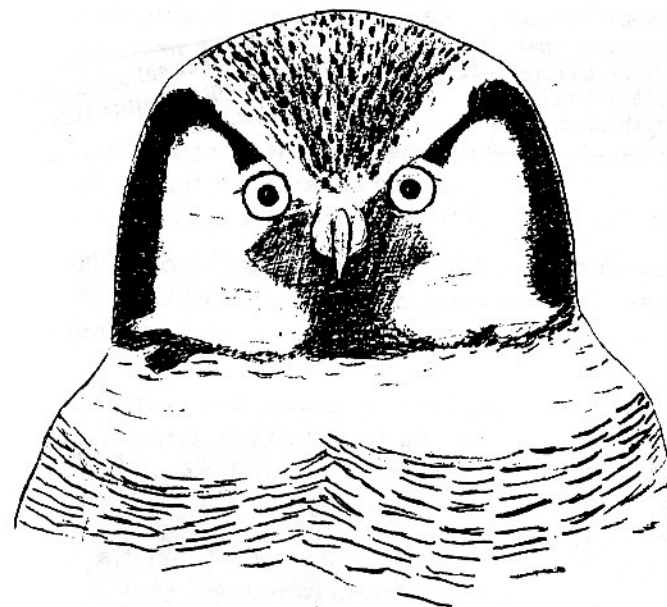
Om Du som läst detta, tillhör de fågelentusiaster som tycker om vinterväder i alla dess former, varför inte ta några turer till "misstänkt intressanta" lokaler? Du kanske blir några guldkantade upplevelserikare.

Ingvar Granqvist

Hökugglan

Ensam
stilla
orädd
lågsolsglöd
på hökligt bröst
dropplik
spanande
tiden stillnat
över gnagarmarken
norrskogsfågel
sällsynt gäst

Ingvar Granqvist, 84-01-23

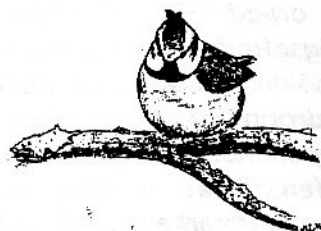

"Spanande fåglar"

Hökuggla Teckning: Mikael Leppälampi
Varfågel -"- Tom Sävström

Året då det inte får gå åt skogen !

Skogsbruket tog under hela 80-talet bara minimala naturvårdshänsyn. Ibland inte ens det. Det visar fyra olika studier. En rapport från i våras bekräftar bilden. Ändå anser skogspolitiska kommittén att naturhänsyn ska vara frivilligt i framtidens skogsbruk. Miljövårdssverige häpnar.

- De har haft chansen i tio år nu. Den tog de inte. Nu är det bråttom, säger Mats Karström, ledare för naturskyddsgruppen "Stegat före" i Norrbotten.

(Klipp ur MiljöAktuellt nr 10/92)

— Stig Ohlsson på Naturvårdsverkets jord- och skogsbruksenhet:
- Utredningen har dominerats av företrädare för skogsnäringen. Då är det klart att det blir slagsida för skogsbruket.

Länsstyrelserna försöker sällan skydda hotade arter med hjälp av naturvårdslagen.

I maj i år får Sverige en ny skogsvårdslag. Då fattar riksdagen beslut om 2000-talets skogspolitik. I september -92 överlämnade den skogspolitiska kommittén sitt betänkande till jordbruksministern. Remisstiden varade till 1 december.

Den nya lagen kommer att få en avgörande betydelse för landskapet och den biologiska mångfalden i vår kommun. Stora naturvärden står på spel, och hur vår hembygds skogar brukas och formas angår oss alla. Ingen kan okritiskt se på när höga naturvärden skövlas och utarmas över stora ytor. Att skydda arter och biotoper måste bli en viktig och ansvarsfylld uppgift för samhället.

Det kan härvid vara på sin plats att påminna om det viktiga nationella "principmål" som togs våren 1991, av en enig svensk riksdag:

"Den biologiska mångfalden och den genetiska variationen skall säkerställas. Växt- och djursamhället bevaras så att i landet naturligt förekommande växt- och djurarter ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd".

Svenskt skogsbruk strider mot detta uttalande. 1000 växt- och djurarter är hotade eller hänsynskrävande på grund av skogsbruk. 209 av dessa är "akut hotade". Det är Naturvårdsverkets och Lantbruksuniversitetets databank som anger dessa siffror. Var och en förstår vilket ansvar som åvilar skogsbruket i arbetet med artbevarandet.

Ytterligare påspädning av kritiken ges av den analys som utredningen beställde av den hittillsvarande skogspolitikens konsekvenser. Den säger: Skogsvårdslagen från 1979 har varit effektiv när det gäller att öka virkesproduktionen, men har påskyndat den biologiska utarmningen.

Det finns förtjänster i det nya lagförslaget, men det är långt ifrån tillräckligt för att rädda naturvärdena i skogen. En bra skogsvårdslag måste garantera alla arters överlevnad.

Utredningens betänkande har redan "sågats" och starkt kritiserats av bl a Naturskyddsföreningen. Det kommer att bli fattigt, ödsligt och tyst i våra skogar om inte skogsbruket ändrar kurs.

Men det finns fortfarande möjligheter att påverka lagförslaget. Det måste påverkas ! Vi i Surakretsens styrelse ska skriva brev till länets representanter i jordbruksutskottet. Kortfattat ska vi berätta om våra erfarenheter av det moderna skogsbruket i Surahammars kommun. Vi planerar också en politikerexkursion under våren.

Tänk om också alla kommunpolitiker kunde skriva brev till sina kollegor i riksdagen och ge dem stöd att verka för ett alternativt skogsbruk. Vilken opinion ! Och det skulle säkert ge dem råg i ryggen för att stå pall mot skogsbrukets påtryckningar.

Tom Sävström

Naturvårdens mål i skogen

- Bevara våra naturliga ekosystem samt våra skogslevande växter och djur i livskraftiga stammar inom deras naturliga utbredningsområden.
- Bibehålla skogen som en långsiktigt uthållig naturresurs – som producent av virke, men också av bär, svamp och vilt.
- Bevara skogsmiljön så att den ger möjlighet till naturupplevelser och rekreation.